

Kielioppia kylvyssä

Kielikylpy, jonka juuret ovat 1960-luvun Kanadassa, on erinomaisia oppimistuloksia tuottava opetusmenetelmä, joka kuitenkin kaipaa yhä kehittämistä. TIASin rahoittama pohjoismaisten kielten post-doc-tutkimus (2017–2019) paneutuu suomenkielisten kielikylpyoppilaiden ruotsin kieliopin hallintaan.

Kielikylvyn tavoitteena on opettaa valtakieltä äidinkielenään puhuville lapsille toista kieltä päivähoitossa ja myöhemmin koulussa merkityksellisen kommunikaation kautta. Lapset saavat toki puhua äidinkieltään hoitajilleen ja myöhemmin opettajilleen, mutta nämä puhuvat lapsille vain kielikylpykieltä. Suomessa päivähoito ja esikoulu tapahtuvat kielikylvyssä kokonaan ruotsiksi, mutta ala-asteelta alkaen suomen kielen ja myöhemmin myös toisten vieraiden kielten osuus lisääntyy niin, että peruskoulun yläluokilla suomen- ja ruotsinkielistä opetusta on suunnilleen yhtä paljon.

Kielikylpy rantautui Suomeen vuonna 1987 Vaasan yliopiston professorin aloitteesta. Nykyään kielikylpyä tarjotaan kahdessatoista kunnassa Pohjanmaalla, Turussa ja Uudellamaalla. Kielikylpyä on tutkittu Suomessakin hyvin paljon varsinkin Vaasan yliopistossa. Kieliopin kehittymistä ei kuitenkaan ole aikaisemmin tutkittu juuri lainkaan, vaikka kielikylpyopettajat kertovat kaipaavansa tietoa ja konkreettisia neuvoja kieliopin opettamiseen.

Tutkimusmateriaali koostuu ennen kaikkea spontaaneista kirjoitustehtävistä, joita täydentävät harvinaisempiin kieliopin ilmiöihin keskittyvät kielioppitestit. Tutkimushenkilöinä on kielikylpyä käyviä suomenkielisiä kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisia useimmista kielikylpyä tarjoavista kunnista. Heidän tuotoksiaan verrataan paitsi toisiinsa myös perinteistä A-ruotsin opetusta saaneiden lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tuotoksiin. Analyysien avulla selviää toisaalta mitkä kieliopin ilmiöt hyötyvät eniten kielikylpymenetelmästä ja toisaalta mitkä ilmiöt ovat vaikeita myös kielikylpyoppilaille, ja näin ollen erityisen vaikeita piirteitä. Tutkimuksen käytännön tavoitteena on kehittää kielikylpymenetelmää ja opettajankoulutusta.

Kieliopillisen kompetenssin tutkija saa nopeaa ja sujuvaa kommunikaatiota korostavassa nykymaailmassa usein vastata kysymykseen, onko kieliopin opettamisessa ja oppimisen tutkimisessa mitään järkeä. Kielioppisäännöt eivät toki ole oppimisen itsetarkoitus, mutta kieliopin merkitys ei ole hävinnyt mihinkään. Se on olennainen osa klassista kommunikatiivisen kompetenssin mallia ja erityisen tärkeä kirjoitetussa kielessä ja erilaisissa ongelmatilanteissa. Kieliopin opetusta voidaan perustella myös eräänlaisella ”kuluttajansuojalla”: kielenoppijoilla on oikeus omaksua kielimuoto, joka ei herätä negatiivisia reaktioita syntyperisissä kielenkäyttäjissä. Toisaalta huoliteltu kielenkäyttö on myös kohteliaisuutta viestin vastaanottajaa kohtaan.

Kirjoittaja toimii Turku Institute of Advanced Studiesin rahoittamana post-doc-tutkijana Pohjoismaisissa kielissä.

Kirjoittajan oma sivu:

http://www.utu.fi/fi/yksikot/hum/yksikot/pohjoismaisetkielet/oppiaine/henkilokunta/EevaLiisa_Nyqvist/Sivut/home.aspx